

Podobny islamskej praxi

Súfijské rády - taríqy

tariqy

- 12. a 13. st. – formovanie prvých tariq
- Tariqa – cesta
- Rádový dom – tekke, tekija, chánqách, zawíja
- Sociálna istota – mongolský vpád (1258:Bagdad), rozpad Abbasovskej d.
- Prvé tariqy: Irak - qadiríja, rifá'íja a suhrawardíja; stradná Ázia - jasavíja a kubrawíja; India - čištíja

Spoločné črty taríq:

- Názov po zakladateľovi
- Zakladateľ – svätec
- Výročný deň úmrtia z. = deň narodenia pre nebo
- Púte k hrobu
- Reťazec – *silsila*
- *V silsile*: Abu Bakr, Hasan al-Basrí, ši'ítski imámovia
- Náuka – priamo od učiteľa

organizácia

- Rádový majster = šejch; šejch as-sadždžáda („pán koberca“)
 - Perzsky: pír (starec)
 - Turecky: baba (otec)
 - muršíd – „vedúci správnou cestou“
- Novic (muríd)
- Rádová modlitba – *wird*
- Iniciačný obrad: samotný akt – baj´a („hold“, „pakt“)

Odev:

- *Chirqa* – vlnený plášť, odev

- Predstaviteľ bektašije

odev

- Naqšbandijská čiapka

odev

- Cez rameno vak
- Miska a kovový kalíšok
- Ruženec
- Sekerka

Život derviša

- Raz ročne – 40 dní v ústraní
- Raz týždenne – obvykle štvrtok – spoločný dhikr
- Extatické rády: qadiríja, rifa'íja
- Umiernené rády: naqšbandíja, chalwatíja

QADIRÍJA:

- Abdalqádir al-Džilí (1077-1166)
- Učiteľ: Abu Sa'id al-Mubarak Mukharrámi
- obracal na islam židov aj kresťanov, niektorí umierali pohnutím
- Inklinácia k sunnitskému islamu
- Centrum: Bagdad
- Šírenie: Mekka, Medina, Jeruzalem, neskôr Turkestan
- Sýria, Kurdistan, Turecko, Afrika, India, Subsaharská Afrika, Čína a Jáva

QADIRÍJA

- Qadiríja v Sudáne

RIFÁ'ÍJA

- Ahmad ibn Alí Abú l-Abbás ar Rifá'í (118-1183)
- Umm Abída
- „vyjúci“ alebo „vrieskajúci“ derviši
- prebodávanie trupu, líc, jazyka, krku alebo bokov ihlicami, niekdy otáčavou guľou s retiazkami
- od Indonézie po Lýbiu, Tanzániu a Balkán

NAQŠBANDÍJA

- Tur. Naksibendi
- Muhammad b. Muhammad Bahá'uddín zvaný Naqšband (1317-1389)
- „ten, čo vyrýva do srdca“
- Pochovaný v Bavaddine
- Silsila od Abú Bakra
- Tichý dhikr
- Sunnitský islam

11 pravidiel

- Ghudždawání: „zlaté pravidlá“ (qalimát-e qudsíja)
- základné princípy života naqšbandijského mystika, hlavnou ideou je držať sa v osamotenom ústraní uprostred spoločnosti

11 pravidiel

- Huš dar dam – uvedomenie si dýchania;
- Nazar ba kadam – sledovať kroky; byť si vedomý úmyslami
- Safar dar watan – cestovanie do Domova;
- Khilwat dar anjuman – odchod od spoločnosti;
- Yad kardan – pripomínanie;
- Baaz gašt – zdržanlivosť, obmedzenie;
- Neegar dashtan – bedlivosť, používanie špeciálnych schopností;
- Yad daštan - precitovanie tela a mysle
- Ukufi zamani – zastavenie času;
- Ukufi adadi – zastavenie čísel;
- Ukufi qalbi – zastavenie srdca, alebo vizualizácia;

NAQŠBANDÍJA

- V Indii – Ahmad Sirhindí
- titul mudžaddída (obnoviteľa) druhého tisícročia islamského letopočtu
- Maktúbát - spisy
- naqšbandíja mudžaddidíja
- Mawlán Chálid (1827) z Kurdistanu
- naqšbandíja chálidíja
- naqšbandíja haqqáníja

BEKTAŠÍJA

- Hádždží Bektaš Walí (tur. Hacı Bektas Veli)
- Hacı Bektaş - hrob, rádové centrum
- Jasavíja
- Organizačný zakladateľ Balim Sultán
- Spojenie s janičiarimi
- Mahmud II. – 1826 – zrušil janičiarov, bektašíja rozpustená
- 1925 – do Albánska
- 1967 – ateizmus v Albánsku

BEKTAŠÍJA

- Od 16. st. 2 vetvy:
- Bábágán - uznáva autoritu zboru „dedov“ (dede)
- Sofyan – uznáva autoritu rodiny Čelebí, ktorá sa označuje za potomstvo Hadžiho Bektaša
- Aleviti
- Anatolské sestry - Anadolu bacileeri

BEKTAŠÍJA

- Svätá trojica:
- Allah
- Muhammad (exoterická strana)
- Alí (ezoterická strana)
- úcta k 12 imámom ithná'ášaríje
- 4 etapy k štádiu dokonalého človeka
- Iniciačný obrad: obradné rozdelenie chleba, vína a syra, prax spovede

MAWLAWÍJA

- Tur. Mevlevi
- Zal. Džaladuddin Rúmí a jeho syn Sultán Veled
- Čestné meno Mawlá „pán“, mawláná „náš pán“
- Džalálíja
- Rádové centrum v Konyi

MAWLAWÍJA

- 2 vetvy:
- Šemsi
- Veledi
- „štvorholenie“: vlasov, fúzov, brady a obočia
- Ústranie 1001 dní
- Samá – „posluch“

CHALWATÍJA

- Umar al-Chalwatí (z. 1397-98)
- Organizačne: Sajjíd Jahjá Širvání z Azerbajdžanu
- Chalwa – cela, utiahnutie sa do ústrania
- sammáníja (v Sudáne), rahmáníja (v Alžírsku), saviye a hayatije (v tureckej Rumélii)
- Hlasný dhikr